

BESZÁMOLÓ A BENEDEK ENDRE BARLANGKUTATÓ ÉS TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET
1992. ÉVI MUNKÁJÁROL

Készítette

BENEDEK ENDRE BARLANGKUTATÓ ÉS TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

ARANY JÁNOS VÁROSI KÖNYVTÁR

DOROG 2510, PF.: 17.

Tisztelt Cím

MAGYAR KARSZT ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT

BUDAPEST

Működési terület :

Dorogtól ÉK-i irányban található Sátorkő-pusztai-gipszbarlang
(Pilis-hg., Nagy Strázsa-hegy),
Dorogtól É-i irányban lévő Kivonulás-barlang
(Pilis-hg., Kis Strázsa-hegy).

Feltáró kutatás :

A Sátorkő-pusztai-barlang álfenék részéről (Benedek-terem, -46 m), az előző csoportok által felhalmozott törmeléknek a felszínre szállítását végeztük. Mivel a korábbi bontásból itt hagyott anyag igen tetemes mennyiségű, ez a munka a jövő évig is elhúzódhat.

A kövek deponálását a barlang Ferde-termében (-33 m) oldottuk meg. Ez a (balesetmentes !) megoldás lehetővé teszi, hogy két lépcsőben szállítsuk a felszínre az anyagot, másrészt kevesebb munkaerőt vesz igénybe. A kiszállítás kötélpályákon történik.

Az imént említett kitermeléssel lehetővé tudjuk tenni a Kadic-szakasz feltárását, amit a törmelék jelenléte nagymértékben veszélyeztet. A feltárással egyidőben a Benedek-terem újratérképezését is elvégezzük.

A Kivonulás-barlang kutatását átmenetileg szüneteltetjük, egyrészt a továbbjutás (-10 m) nehézsége miatt, másrészt pedig a Sátorkői feladatokat tartjuk előbbrevalónak illetve fontosabbnak. Ennek a barlangnak a törmelék-től való megtisztítását befejeztük. - 10 méteren elértük az üreg szálkőben végződő fenekét, innen oldalirányba indul egy kis hasadék, melybe bejutni körülményes. A hasadék tágítását véséssel lehetne megoldani, ezt a feladatot még az idén el szeretnénk végezni.

Tudományos és dokumentációs tevékenység :

Barlangunkban 1991-től folyamatosan végezzük a hőmérsékleti és csepegési értékek regisztrálását. Az előbbit a barlangban 5 különböző mélységű és légáramlatú helyen, az utóbbit pedig a Benedek-teremben lévő Forrásnál.

A hőmérsékletmérés eredményeit kétféleképpen osztályozhatjuk :

1. átlagértékeket tekintve a téli minimum és a nyári maximum értékek 10 és 13,1 Celsius között ingadoznak.
2. ha a termék hőmérsékletét külön vizsgáljuk, a Benedek-terem kivételével a mért adatok a felszíni viszonyoknak megfelelően változnak.

A Benedek-terem állandó hőmérséklete 13,1 °C.

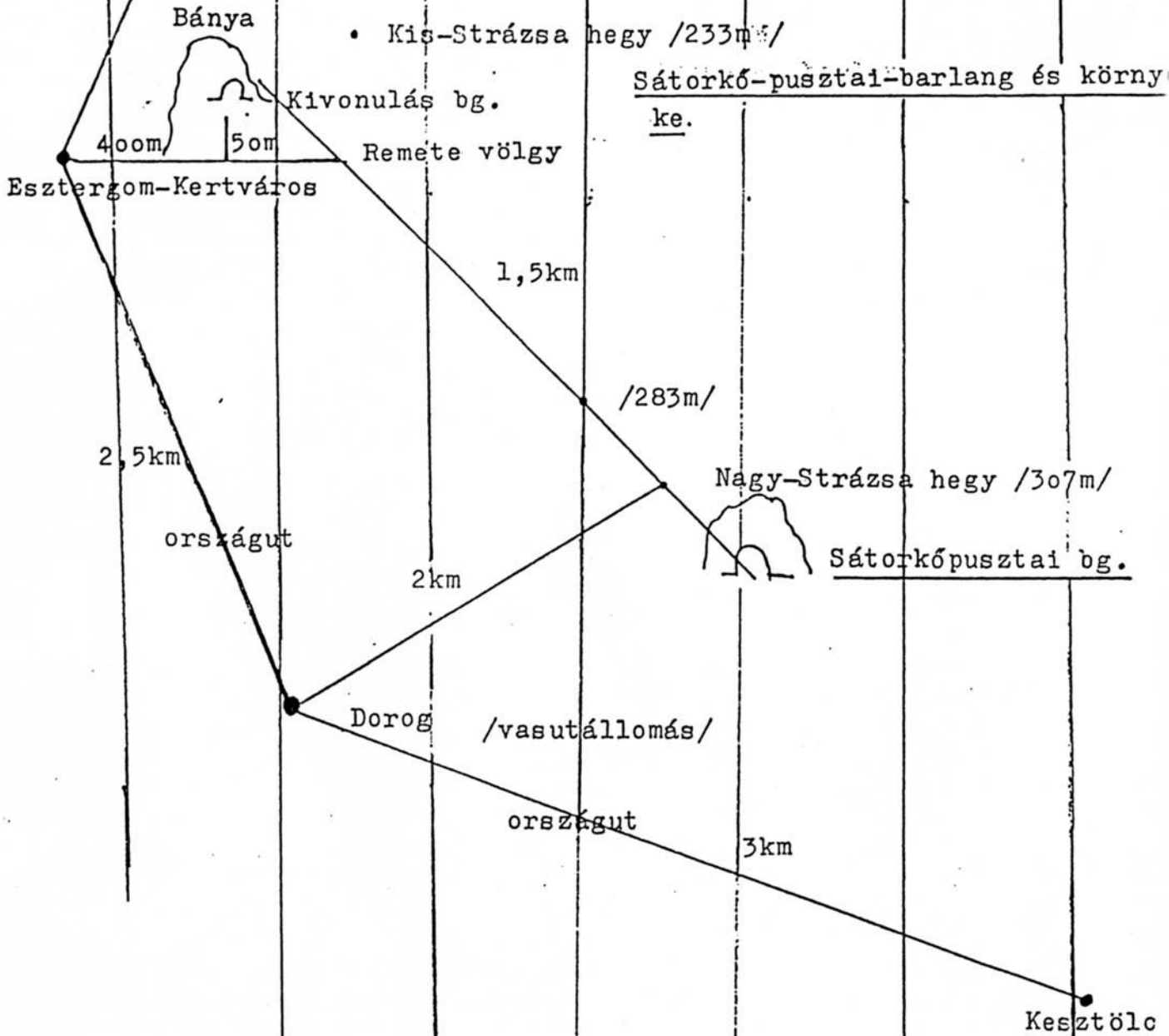
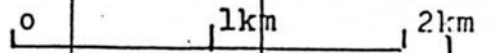
Leghidegebb termünk, az éves átlagban 10,5 °C-os Kőd-terem. Ez a gömbfülke a bejárattal közel azonos szinten fekszik, de azzal közvetlenül nem közlekedik. A bejárata -6 méteren található, a légáram főbb útvonalától eltérő helyen. A nyári áram fűtő, ill. a téli huzat hűtő hatása kevésbé érvényesül.

A Forrásra vonatkoztatott vízhozam értékek széles skálán ingadoznak. A téli hóolvadások idején, a nyáreleji valamint az őszi esőzésekkor a Forráshoz lecsurgó csapadékmennyiség közel azonos. Ezekben az időszakokban a legmagasabb mért érték 7 l/h, ezzel szemben a száraz időszakban 1-1,5 l/h-s adatokat rögzítettünk.

A barlang relatív páratartalma esős időszakban 80-90 %-os, száraz időszakban pedig 65-70 %-os.

A Sátorkő-pusztai-barlangban radondetektoros vizsgálatokat is végzünk, melynek kiértékelését a debreceni Atommagkutató Intézet (ATOMKI) végzi. Az általuk küldött éves eredményt mellékelten küldjük.

Esztergom felé

Benedek Endre Barlangkutató Csoport

Készítette: Fogel Péter
Fontosabb jelek:

Koordináta

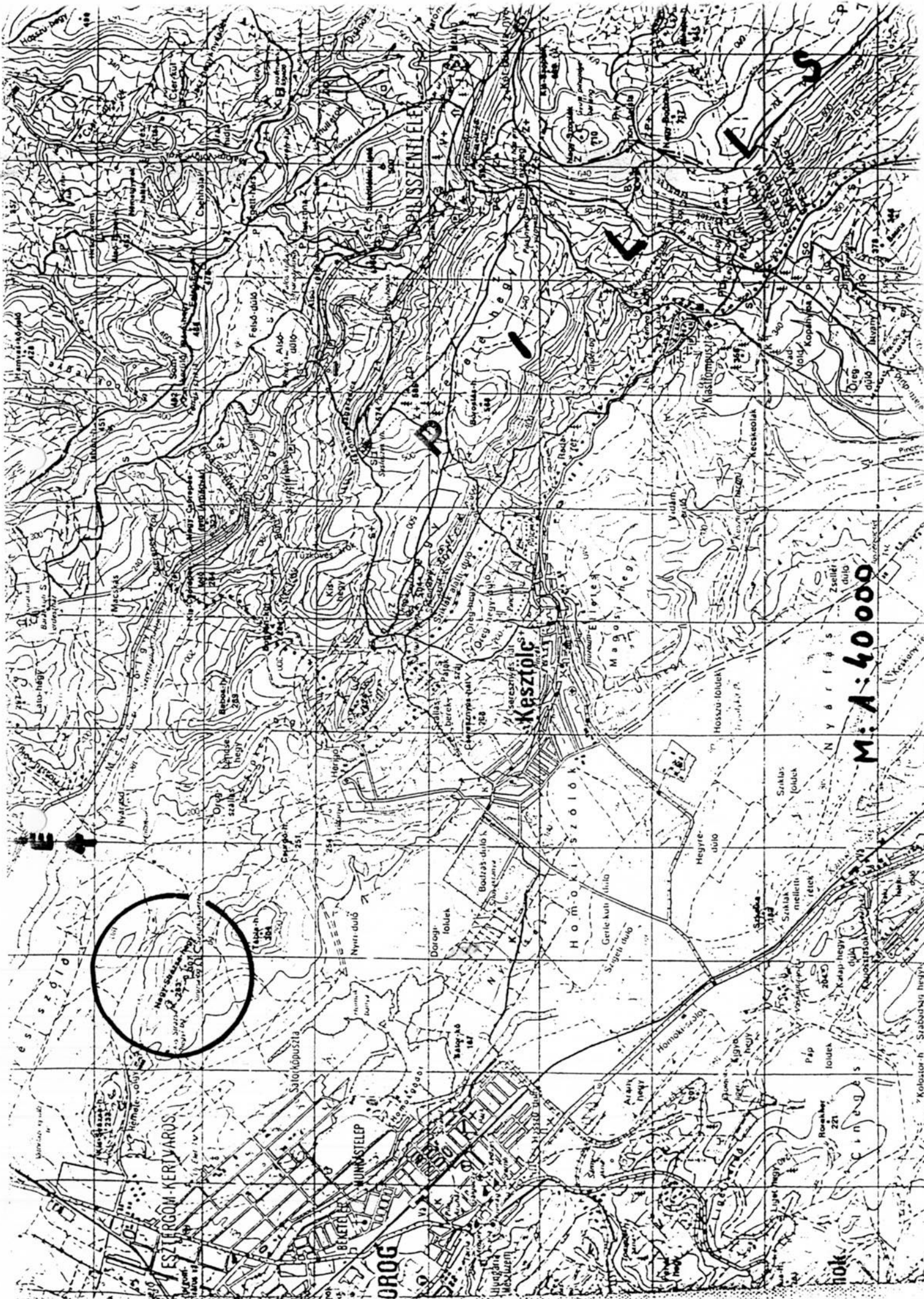
barlang

magassági p ont

szikla, kőfejtő

M: A: 40 000

ESZTERGOM-KERTVÁROS

BÉKÉSCSABA

OROG

Kesztyős

HOMOKISZLÓK

PILSÉNTLELÉK

ROSAK

Kolostor-h. Strabungig hegy

Macskás

DOROG

MUNISZTELEP

ÓM-KERTVÁROS

Rémegy-völgy

Kis-Szirzsa-hegy

Sárokköpuszta

Homokbánya

Nyíri-dűlő

Dorogi-féldék

Bodzás-dűlő

Szlovákfennsík

Óreg-szalás-hegy

Hérgo

Kis-hegy

Óreg-hegy

081

200

200

160

140

Új Élet

Homokdűlő

Szlovák

Park

Keves

Szerni

Galgóc

Keves

Szerni

Keves

Szerni

Szerni

A denevérészleléssel kapcsolatos álláspontunk az elmúlt évben sem változott. A 92-es évben megfigyelt fajok a következők voltak :

- Kis patkóorrú denevér (*Rhinolophus hipposideros*)
- Nagy patkóorrú denevér (*Rhinolophus ferrumequinum*).

Az előbbieket kb. 15 db, az utóbbiaké pedig kb. 4 db.

Hosszúfülű denevérből (*Plecotus auritus*) 91-ben 3 egyedet találtunk, tavaly azonban nem sikerült megfigyelniük egyetlen példányt sem.

Érdekes tapasztalat, hogy az Erdei pele (*Dryomis nitedula*) a barlangban előszeretettel szaporodik. Ennek bizonyítéka az itt található viszonylag magas egyedszám, ami az előző évekhez képest kismértékben növekedett. Minden bizonnyal a barlang háborítatlan környezetet jelent számára.

Az ebből levonható következmény pedig - ránk, barlangászokra és természetvédekre nézve - más vonatkozásban is megnyugtató. Az Erdei pele körülbelüli egyedszáma 12-15 db.

Egyéb tevékenységek :

1992 május 3-án a III. kerületi Karszt Barlangkutató Csoporttal közösen, " Természetvédelmi Napot " rendeztünk. A nagyszámú érdeklődő megszemlélhette a Sátorkő-pusztai-barlangot, illetve kipróbálhatta a klasszikus sziklamászás alapjait. A program célja elsősorban a barlang környékének szeméttől való megtisztítása volt. Az akció sikerén felbuzdúlva idén is tervezünk hasonló programot.

1992 május 10-én Benedek Endre emléktábláját lepleztük le a Sátorkői barlang róla elnevezett termében.

1992 tavaszán az amerikai-magyar Autonómia Alapítvány Partneship Programjától pályázat útján pénzt nyertünk. A 128 000 ft-os alapítványi díjból fásítást fogunk végezni Sátorkő-pusztán, a barlang környezetében. A fásítási kérelmet a Budapesti Erdőfelügyelőség és a Kincstári Vagyonkezelő Szervezet is jóváhagyta, s már csak a kivitelezést kell pontosítanunk a Budapesti Természetvédelmi Igazgatósággal.

Társaságunk aktívan részt vett az MKBT társulati életében (közgyűlések, tanfolyamok stb.).

Az érdeklődők részére biztosítottuk, és biztosítjuk továbbra is barlangunk megtekintését. Tavaly kb. 1800 fő volt kíváncsi a földalatti " gipszvirágokra ", s a vendégeink között kb. 50 külföldit üdvözölhettünk.

A Sátorkő-pusztára látogatott a kanadai Derek Ford geológusprofesszor, s az esztergomi Suzuki gyár két japán képviselője is.

A Magyar Természetbarát Szövetség szervezésében 20 fiatal is eljött ide Európa 6-8 országából.

A Komárom-Esztergom megyei Bíróság 92 július 20-i dátummal nyilvánította csoportunkat egyesületté. Székhelyül a dorogi Arany János Városi Könyvtárat választottuk (Dorog 2511, Pf.:17.).

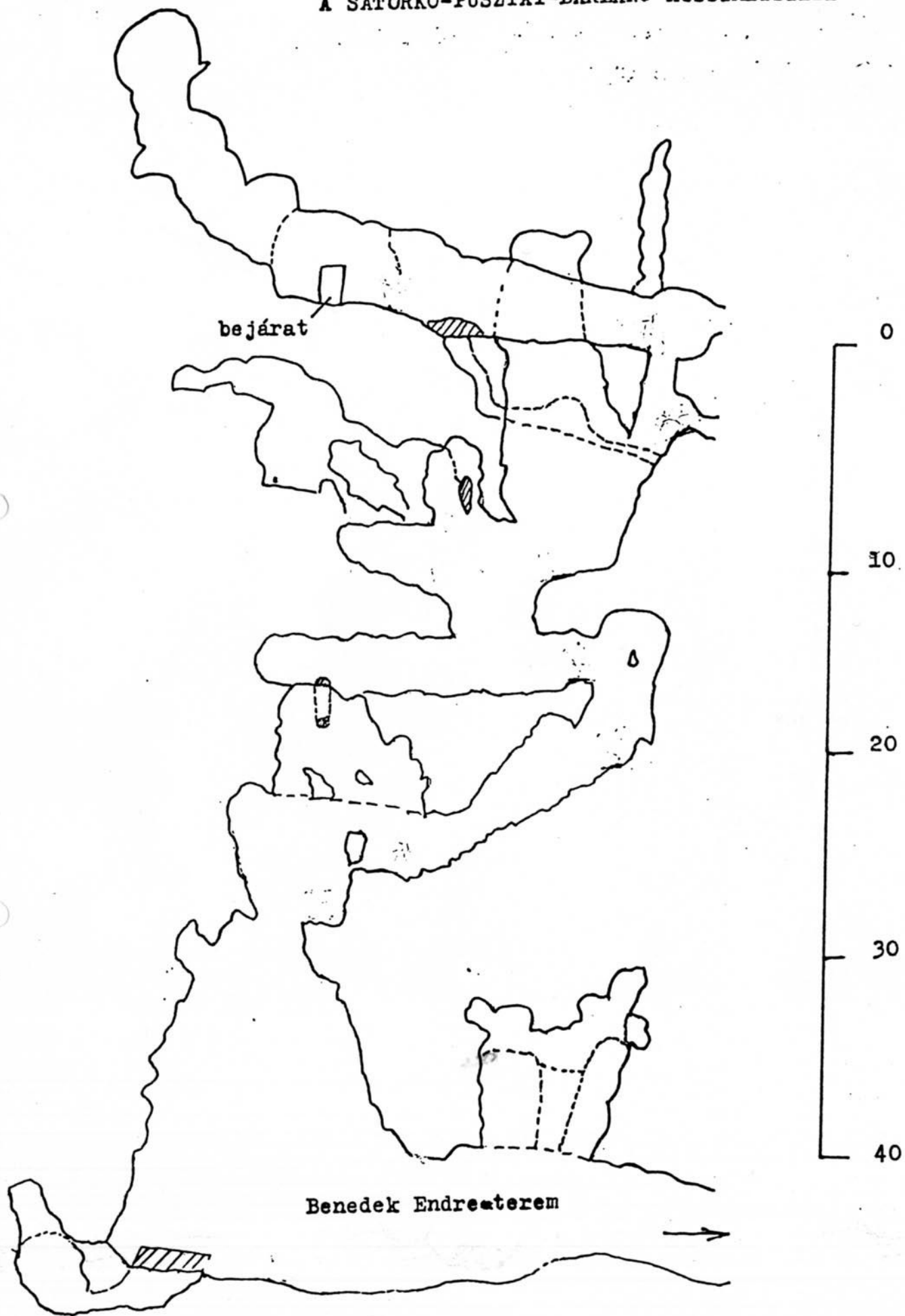
A vezetők személyére vonatkozólag nem történt változás, így az egyesületet a héttagú elnökség - Fogel Péter elnök, Lieber Tamás e.helyettes, Tóth István, Récsey Gábor, Mielec Péter, Varga Árpád és Heidler Norbert - irányítja. A kutatásvezetői tisztség Krekács Károly személyét illeti.

Kutatástörténeti előzmények adatok:

A Sátorkő-pusztai-barlang kutatására vonatkozó előzmények részletesen megtalálhatók a következő irodalmakban:

- Jakucs László : Felfedező utakon a föld alatt
- Kordos László : Magyarország barlangjai
- (Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Csoport) : Társulati jelentés 1991.

A SÁTORKÓ-PUSZTAI-BARLANG HOSSZMETSZETE

A SÁTORKÖ - PUSZTAI - BARLANG RADON AKTIVITÁSKONCENTRÁCIÓJÁNAK
ÁTLAGÉRTÉKEI

A radon aktivitáskoncentrációk átlagértékei:

- 33 m 3,03 KBq/m³ barlangi levegőre vonatkoztatva
- 45 m 3,49 KBq/m³
- 45 m 1,04 KBq/m³ barlangi vízre (forrás) vonatkoztatva

Az 1992-es trendek a forrás kivételével megegyeznek az 1991-ben mértekkel. Az első évben valószínű, hogy a forrás vagy kiszáradt vagy pedig a detektor kapott egy kis "hamis" barlangi levegőt. Ezt az időszakot leszámítva a forrás aktivitása egyenletesnek tekinthető. A ábrából az is egyértelmű, hogy a radon nem a vízből kerül a barlangi levegőbe. Nyáron lényegesen több radon van a légtérben, mint amennyi a vízből utánpótlódhatna. Az aktivitás lefelé haladva enyhén nő, de a különbséget én nem tekintem szignifikánsnak. A téli relatíve magas értékek a levegőben elég meglepőek számomra. A két gyakorlatilag egyforma magas érték azt jelenti, hogy a hideg levegő hatása már nem jut el a mérési pontokig, illetve a Rn tartalom szempontjából telítődött a levegő. Függőleges barlangoknál illene majdnem nullára leesnie a radontartalomnak. Ez így lassú szellőzést, illetve nagy barlangi felületet jelent.

A görbe téli szakaszából következtetve nem valószínű, hogy további barlangrész lehet lefelé, ha pedig van, az nagyon el van dugulva.

Debrecen, 1993. II. 10.

Hakl József
Atommagkutató Intézet

SATORKOPUSZTAI-BG.

